

JOGIRODALOM–JOGÉLET

VÖRÖS IMRE

kutatóprofesszor

MTA Társadalomtudományi

Kutatóközpont Jogtudományi Intézete
(Budapest)

Új nemzetközi magánjogi évkönyv*

A nemzetközi magánjognak a lausanne-i *Swiss Institute of Comparative Law* közreműködésével *Andrea Bonomi* és *Gian Paolo Romano* szerkesztésében megjelent új évkönyve a nemzetközi magánjog fejlődésének-fejlődéstörténetének fontos mérföldkövének jelent meg. A nemzetközi kollíziós magánjog az EU-ban is, de Kínában is jelentős változáson megy át, miközben a joghatóság-külföldi ítéletek elismerése és végrehajtása mentén egyre inkább nemzetközi polgári eljárásjogi elemekkel szövéődik át és viszont. A kötet ezt a folyamatot kiválóan mutatja be.

1. Évkönyvtől nem szokás elvárni célzott tematikát: annak célja általában az elmúlt időszak fontosabb kérdéseinek elemzése, bemutatása. Az évkönyv ennek megfelelően „*Doctrine*” fejezetcím alatt tanulmányt közöl az EU joghatósággal és ítéletek végrehajtásával kapcsolatos problémákról (*Marc Fallon-Thalia Kruger*: The Spatial Scope of the EU’s Rules on Jurisdiction and Enforcement of Judgments: From Bilateral Modus to Unilateral University?), vagy a

nemzetközi választottbíráskodásban egymással ütköző ítéletekről (*Pierre Mayer*: Conflicting Decisions in International Commercial Arbitration).¹

A második fejezet az európai nemzetközi kollíziós magánjog tervezett általános részével foglalkozik (*Stefan Leible-Michael Müller*: The Idea of a „Rome 0 Regulation”). E nagy jelentőségű témakör ma az európai jogfejlődés és jogharmonizáció egyik sikerágazata – sok buktatóval, amint azt *Czigler Dezső Tamás* kötetbeli tanulmány mutatja.² A harmadik fejezet a személyiségi jogok védelmével foglalkozik: bemutatja az angol jogfejlődést a 2013. évi *Defamation Act* példáján (*William Bennett*: New Developments in the United Kingdom: The Defamation Act 2013.),³ vagy tárgyalja a topless hercegnő és a Mohamed prófétáról készített karikatúrák kollíziós vonatkozásait (*Thomas Thiede*: A Topless Duchesse and Caricatures of the Prophet Mohammed: A Flexible Conflict of Laws Rule for Cross-Border Infringements of Privacy and Reputation.).⁴

2. Tekintélyes külön fejezet foglalkozik a kínai kollíziós magánjogi fejlődéssel: a kötet hét tanulmányban tárgyalja a témakört. A fejezet a kínai nemzetközi kollíziós magánjogi jogalkotás létrejöttét és tökéletesítését éppúgy tárgyalja (*Jin Huang*: Creation and Perfection of China’s Law Applicable to Foreign-Related Civil Relations),⁵ mint a külföldi jog tartalmának bi-

zonyítási nehézségeit és ezek megoldását (*Yujun Guo*: Legislation and Practice on Proof of Foreign Law in China).⁶

Bár tematikusan az európai jogi részhez kapcsolódhatna, külön fejezet kapott a „*News from Brussels*”: *Susanne Knöfel* és *Robert Bray* a közös európai adásvételi joggal kapcsolatos vita állásáról tudósít,⁷ míg *Maria Álvarez Torné* az új európai öröklési jogi rendelet (650/2012 EU rendelet) joghatósági szabályairól értekezik⁸

A nemzeti referátumok Izraelből, Svájcban, Indiából, Finnországból és Törökországból tudósítanak.

3. Aktualítására tekintettel különös figyelmet érdemel az európai uniós jogfejlődést elemző két tanulmány.

3.1. *Leible* és *Müller* érdekes megközelítésben az uniós kollíziós magánjog mai helyzetét a 19. századi *Thibaut-Savigny* vitával állítják párhuzamba: szerintük a jogalkotással szembeni kihívások ma európai szintre transzponálódva, de hasonlóan jelennek meg. Miközben az egységes uniós jog a kollíziós magánjog speciális területein hódít, az általános, és az egységesítéssel nem érintett különös részi szabályok változatlanul a tagállami jogokban helyezkednek el (az uniós jog elsőbbsége mellett), ami provokálja egy, az általános részt egységesítő „Róma 0” rendelet megalkotásának szükségességét. Ennek a rendeletnek az elgondolása egyfelől támogatásra talál, mivel kétség-

* Yearbook of Private International Law. Vol. XIV 2012/2013. Ed. *Andrea Bonomi-Gian Paolo Romano*. seller european law publishers. 2013. Munich. ISBN 978-3-86653-238-0. 564.

1 Yearbook of Private International Law. Vol. XIV., 2012/2013. seller european law publishers. 2013. 1–3., és 37–51.

2 I. m. 137–153., és 539–559.

3 I. m. 173–181.

4 I. m. 247–269.

5 I. m. 269–289.

6 I. m. 289–305.

7 The Proposal for a Common European Sales Law: A Snapshot of the Debate. 385–409.

8 Key Points on the Determination of International Jurisdiction in the New EU Regulation on Succession and Wills. 409–425.

kívül növelné a transzparenciát, koherenciát, másfelől viszont – az ellenzők szerint – előbb a meglévő inkonzisztenciák, rések megszüntetésére lenne szükség; az egységes általános rész fokozatos megalkotása lenne csak lehetséges.⁹

A szerzők állást foglalnak az *átfogó* szabályozás megalkotása mellett, egyben – az eljárási jogi és kollíziós szabályok közeledésére tekintettel – egységben javasolják szabályozni a kollíziós, a joghatósági és a külföldi ítéletek végrehajtásával kapcsolatos kérdéskört. Ennek megfelelően a szabályanyag megjelölésére az eddig bevett „Róma I” stb helyett – utalva a joghatósággal kapcsolatos „Brüsszel”-rendeletre – „*BRome O*” elnevezést javasolnak. Az új átfogó szabályozás uniós jogalapja már most megtalálható az EUMSz 81. cikk (1)-(3) bekezdéseiben. Ezt követően a tanulmány a szabályozás tárgyával (minősítés, előkérdés, és a nemzetközi imperatív normák), a kapcsoló elvekkkel, majd az alkalmazandó jog meghatározásával foglalkozik uniós szintre transzponálva mind dogmatikai, mind jogpolitikai szempontból a problémákat.¹⁰ A

tanulmány záró következtetése az, hogy a mélyreható tudományos viták ellenére fennmaradt nézeteltérések nem akadályozhatják egy egységes általános rész megalkotását.

A kollíziós szabályozásnál kifejezetten erősen jelentkezik az adott államnak a szabályozás tartalmához fűződő érdeke,¹¹ hiszen külföldi jog alkalmazását engedi-parancsolja meg a fórum joga a fórum számára. Ezeknek a döntéseknek a politikai töltése ellenére nem lenne helyes a problematika koherenciájának biztosítását az Európai Bíróságnak átengedni. A határon átnyúló kereskedelem korábban nem látott méreteket öltő volta miatt gyakorló jogászok és klienseik is üdvöznék, ha a Bizottság kidolgozná első lépésként a tárgykörre vonatkozó Zöld Könyvét.

3.2. *Tamas Dezso Czigler* – helyesen persze: *Czigler Dezső Tamás*, a MTA TK Jogtudományi Intézetének kutatója – és *Takács Izolda* írása (Chaos Renewed: The Rome I Regulation vs Other Sources of EU Law: A Classification of Conflic-

ting Provisions)¹² a szerződési jogra vonatkozó nemzetközi magánjogi szabályok azon csoportjait próbálja meghatározni, melyek a közelmúlt jogalkotási munkái, többek között a Róma I-III rendelet mellett továbbra is érvényben maradtak. Az általános ismertetés mellett a tanulmány egyrészt leírja a szabályok megalkotásának hátterét: etéren először a Róma I. rendelet kivételi rendelkezését elemzi, mely lehetővé teszi hasonló normák elfogadását, kitérve a rendelet javaslatának megoldására. Másrészt e normákra nézve különböző a szerzők csoportokat állapítanak meg, a tárgyi hatály, kötelező erő, jogválasztási technika, stb. szempontjából, hogy könnyebb legyen megismerni karakterüket. Végül a tanulmány a jövő jogalkotási technikáira tesz megállapításokat.

4. Az évkönyv – elődeihez hasonlóan – sikerrel kísérli meg adott időszakra nézve a nemzetközi kollíziós magánjog újabb fontos fejleményeinek megvilágítását. Olvasása elméleti és gyakorló jogászok számára egyaránt kiemelkedően fontosnak és hasznosnak tűnik.

9 I. m. 138–140.

10 I. m. 412–150.

11 *Burián László–Czigler D. Tamás–Kecskés László–Vörös Imre*: Európai és magyar nemzetközi kollíziós magánjog. KRIM Bt. Budapest, 2010. 28–30., 122–123.

12 I. m. 539–559.